

Warszawa, 20 marca 2019 r.

Protokół dziesiątego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Kultury, Tradycji i Dziedzictwa Małych Ojczyzn

Dnia 20 marca 2019 r. odbyło się dziesiąte posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Kultury, Tradycji i Dziedzictwa Małych Ojczyzn, z udziałem przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Piotrkowa Trybunalskiego. Przewodnicząca Zespołu Marszałek Maria Koc witając gości wspomniała o tym, jak wiele łączy 550-letni polski parlamentaryzm z historią Piotrkowa Trybunalskiego – miasta, w którym w XV i XVI wieku odbywały się zjazdy generalne szlachty polskiej i obrady sejmowe, a później sesje Trybunału Koronnego.

Wiceprzewodniczący Zespołu, senator Ryszard Bonisławski wyraził uznanie dla działalności Towarzystwa, które przez 55 lat swojego istnienia na trwałe wpisało się w historię miasta. Podziękował za chęć przybliżenia jego pracy prezesowi Towarzystwa – Waldemarowi Domarańczykowi, wiceprezom: Elżbiecie Gniewaszewskiej i Michałowi Rżankowi.

Prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Piotrkowskiej, pan Waldemar Domarańczyk pokrótce przedstawił bogatą historię tego 800-letniego miasta, podkreślając jak ważną rolę odegrało jego położenie – w centralnej części kraju, na pograniczu Małopolski i Wielkopolski. To właśnie położenie miasta zadecydowało o rozwoju polskiego parlamentaryzmu w tym miejscu. Przypomniął, iż 9 października 1468 r. w Piotrkowie zebrani reprezentanci szlacheccy po raz pierwszy obradowali oddzielnie, jako osobna izba poselska. Tu również rozpoczynali swoje rządy, obierani władcami na sejmach elekcyjnych, potomkowie Władysława Jagiełły. Tu wielcy mistrzowie Zakonu Krzyżackiego składali pierwsze hołdy władcom Rzeczypospolitej. W okresie rozbiorów Piotrków uzyskał możliwości rozwoju po przeprowadzeniu przez miasto w 1846 roku pierwszej w Polsce linii kolei - warszawsko-wiedeńskiej. W czasie II wojny światowej to właśnie w Piotrkowie, który był miastem wielokulturowym i zróżnicowanym etnicznie, powstało pierwsze getto dla społeczności żydowskiej. Po wojnie Piotrków znalazł się w podobnej sytuacji jak większość miast polskich, ale od roku 1975 stał się stolicą jednego z 49 województw, co dało mu impuls do szybkiego rozwoju. Wraz z reformą

administracyjną z 1999 roku, województwo piotrkowskie przestało istnieć, a Piotrków Trybunalski stracił prawa miasta wojewódzkiego. Obecnie miasto stawia na nowe kierunki działań w nowych gałęziach gospodarki.

W roku 1964 rozpoczęło swoją działalność Towarzystwo Przyjaciół Piotrkowa Trybunalskiego. Założone zostało przez grupę inicjującą, wywodzącą się ze struktur PTTK, której zależało na wyodrębnieniu się komórki, konkretnie promującej i propagującej miasto. Do swojego statutu Towarzystwo wpisało takie zadania jak badanie przeszłości Piotrkowa, działania na rzecz upamiętniania osób i miejsc związanych z historią miasta, opiekę i prowadzenie działalności na rzecz ratowania zabytkowych nagrobków na piotrkowskich cmentarzach, wydawanie prac popularno-naukowych i monografii, organizowanie spotkań, odczytów i konkursów, wspieranie lokalnej twórczości oraz wyróżnianie Piotrkowian „Złotą Wieżą Trybunalską” za dokonania w rozwoju lokalnej kultury i popularyzowanie miasta. Nagroda ta, zwana potocznie „Piotrkowskim Noblem” przyznawana jest corocznie jednej osobie za wybitne dokonania i jest niezwykle ceniona przez mieszkańców miasta.

Towarzystwo w ciągu 55 lat swojej działalności odsłoniło 20 tablic upamiętniających słynnych Piotrkowian i ważne wydarzenia z historii miasta. Tablice takie powstały m.in. na 400-lecie ustanowienia Trybunału Koronnego, dla upamiętnienia ofiar Powstania Styczniowego, które zginęły z rąk Rosjan w miejscu zwanym Piotrkowską Cytadelą, ale też dla upamiętnienia znanych piotrkowskich postaci – Ireny Sendlerowej czy polskiego astronoma Felicjana Kępińskiego. Obecnie Towarzystwo działa na rzecz przywrócenia tablicy na budynku dawnej Szkoły Polskiej, w 100. rocznicę wprowadzenia obowiązku szkolnego.

Ważnym elementem działań Towarzystwa jest jego działalność wydawnicza. Na swoim koncie ma ono ponad 30 publikacji o tematyce związanej z miastem, jego historią i mieszkańcami.

Towarzystwo co roku organizuje kwestę na rzecz ratowania zabytkowych nagrobków na Starym Cmentarzu rzymsko-katolickim. Dzięki prowadzonym od 31 lat zbiórkom pieniędzy udało się ocalić do zniszczenia ponad 116 cennych pomników. W kwestach biorą udział zarówno członkowie Towarzystwa jak i władze miasta, parlamentarzyści ziemi piotrkowskiej oraz znani piotrkowianie.

Od pewnego czasu organizowane są spacer historyczne po Starym Cmentarzu, zazwyczaj w okresie poprzedzającym listopadową kwestę.

Warto jeszcze wspomnieć o działalności Towarzystwa skierowanej do dzieci i młodzieży. Organizowany jest konkurs plastyczny „Mój zielony Piotrków”, którego wyniki prezentowane są później w różnych miejscach i instytucjach w mieście.

Jedną z nowszych i niezwykle ciekawych inicjatyw jest projekt „Fotograficzne Archiwum Miasta”. Ma on zachęcić Piotrkowian do dokumentowania fotograficznego różnych fragmentów miasta, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc, które wkrótce mogą przestać istnieć. Projekt rozpisany został na lata 2018 – 2022, a jego zwieńczeniem ma być wydawnictwo z nadesłanymi fotografiami.

Podsumowując prezentację, Prezes Towarzystwa zwrócił uwagę, że w działalności organizacji ważne jest, by nie tylko promować miasto na zewnątrz, ale również przygotowywać młode pokolenie do angażowania się w działalność na rzecz swojej „małej ojczyzny”.

BSS (D.W.)